

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Werkinstructie coronaprik Cliënten in instellingen (met en zonder medische dienst)

Deze werkinstructie is opgesteld door het RIVM in samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, GGD GHOR Nederland, VGN, Verenso, ActiZ, NVAVG, V&VN, DJI, Zorgthuis.nl, de Nederlandse ggz en de Branchevereniging Kleinschalige Zorg

Doorlopend aanbod: vaccineren buiten de najaarsronde om

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding (blz. 3)
2. Selecteren, uitnodigen, vaccineren en registreren (blz. 3)
3. Route A: De instelling vaccineert (blz. 3)
4. Route B: Een maatwerkoplossing tussen regionale GGD en instelling (blz. 3)
5. Meer informatie (blz. 6)
6. Bijlage 1 – Verantwoordelijkheden instellingen zonder medische dienst waar de GGD vaccineert

1 Inleiding

In deze werkinstructie informeren wij u over de vaccinatieroute voor een coronaprik buiten de vaccinatieronde om in 2026, voor bewoners van instellingen met én zonder medische dienst. Een coronaprik is alleen nog beschikbaar voor bewoners van instellingen op indicatie van een behandelend arts.

Zie hiervoor ook de [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#).

2 Indiceren, vaccineren en registreren

Voor het vaccineren van bewoners van instellingen met én zonder medische dienst zijn twee routes beschikbaar:

- A. De instelling vaccineert zelf;
- B. Een maatwerkoplossing tussen regionale GGD en instelling.

3 Route A: De instelling vaccineert zelf

Stap 1: Deskundigheid personeel

Zorg ervoor dat personeel deskundig is om de coronaprik te kunnen toedienen. Zie hiervoor de [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#), de [e-learning](#) en de [website van het RIVM](#).

Stap 2: Indiceren

Een coronaprik is alleen nog beschikbaar voor bewoners van instellingen op indicatie van een behandelend arts. Zie hiervoor de [richtlijn](#).

Aanvullende informatie:

- Vragenlijst over uw gezondheid
- Informatie over registratie
- Toestemmingsformulier

Deze informatie is ook te vinden op [de website](#) van het RIVM.

Toestemmingsverklaringen

Toestemming voor vaccinatie door bewoner

De bewoner dient toestemming te geven voor de coronaprik. De toestemming wordt door de arts genoteerd in het (medisch) dossier van de bewoner. Als de bewoner in het verleden al toestemming heeft gegeven voor een coronaprik met een mRNA-vaccin, dan geldt deze toestemming nog steeds totdat de bewoner deze intrekt.

Meer informatie over de coronaprik leest u op: www.rivm.nl/corona.

Toestemming uitwisseling vaccinatiegegevens door bewoner

Ook voor de uitwisseling van vaccinatiegegevens met het RIVM dient de bewoner toestemming te geven. Het RIVM gebruikt de vaccinatiegegevens om te monitoren hoeveel mensen een vaccinatie hebben gekregen, onderzoek uit te voeren naar de werkzaamheid van

het vaccin, en in samenwerking met Bijwerkingencentrum Lareb bijwerkingen te onderzoeken.

Heeft de bewoner in het verleden al toestemming gegeven voor het delen van vaccinatiegegevens met het RIVM? Dan is deze toestemming geldig totdat de bewoner deze intrekt.

Meer informatie hierover leest u [hier](#).

Toestemming voor vaccinatie naaste door wettelijk vertegenwoordiger

Als wettelijk vertegenwoordiger moet u toestemming geven voor de coronaprik van uw naaste. De toestemming van de wettelijk vertegenwoordiger wordt door de arts genoteerd in het (medisch) dossier van uw naaste. Als er namens de wettelijk vertegenwoordiger in het verleden al toestemming is gegeven voor een coronaprik met een mRNA-vaccin, dan geldt deze toestemming nog steeds totdat u deze intrekt. Meer informatie over de coronaprik leest u [hier](#).

Toestemming uitwisseling vaccinatiegegevens naaste door wettelijk vertegenwoordiger

Ook voor de uitwisseling van vaccinatiegegevens van de naaste met het RIVM, dient de wettelijk vertegenwoordiger toestemming te geven. Het RIVM gebruikt de vaccinatiegegevens om te monitoren hoeveel mensen een vaccinatie hebben gekregen, onderzoek uit te voeren naar de werkzaamheid van het vaccin, en in samenwerking met Bijwerkingencentrum Lareb bijwerkingen te onderzoeken. Is namens de wettelijk vertegenwoordiger in het verleden al toestemming gegeven voor het delen van vaccinatiegegevens met het RIVM? Dan is deze toestemming geldig totdat u deze intrekt.

Meer informatie hierover leest u [hier](#).

Toestemming en informatieverstrekking minderjarigen

Informatie is te vinden in de [LCI-richtlijn](#).

Overig

De zorgverlener kan door de eigen instelling gewezen worden op de eigen interne procedure voor het uitvoeren van een medische behandeling, het vragen van toestemming op grond van de Wgbo en het vastleggen van de vaccinatiegegevens in het medisch dossier van de gevaccineerde.

Toestemming nieuwe bewoner

Het geven van toestemming voor een vaccinatie is persoonsgebonden. Iedere nieuwe bewoner die in aanmerking komt voor een vaccinatie, zal daarom toestemming moeten geven voordat de vaccinatie gezet mag worden. Een uitzondering hierop kan zijn dat de nieuwe bewoner zijn medisch gegevens heeft laten doorsturen naar de nieuwe (zorg)instelling, inclusief een ondertekend toestemmingsformulier voor vaccinatie. Voor de volledigheid is het echter te adviseren de nieuwe bewoner of diens wettelijk vertegenwoordiger om toestemming voor de vaccinatie te vragen.

Stap 3: Bestellen

De bestelapplicatie is gesloten. Eventueel resterende COVID-19-vaccins bij instellingen met medische dienst kunnen binnen de

houdbaarheidstermijn ingezet worden voor patiënten/bewoners waarbij een indicatie is gesteld voor een extra coronaprik in 2026. In bijzondere situaties waarbij maatwerk nodig is, kan contact worden opgenomen met RIVM-team Support via 088 689 89 00 of support.lcc@rivm.nl

Stap 4: Levering vaccins en toebehoren

Informatie kunt u hier vinden: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#). Informatie omtrent vaccinbeheer kunt u [hier](#) vinden <https://lci.rivm.nl/sites/default/files/bestanden/Goed-vaccinbeheer.pdf>.

Stap 5: Vaccineren

Personen die in aanmerking komen voor een coronaprik krijgen één dosis van het mRNA-vaccin van BioNTech/Pfizer aangeboden. Ongeacht aantal en soort eerder gegeven vaccin(s).

Belangrijke informatie over vaccineren na doorgemaakte COVID-19, vaccineren in combinatie met andere vaccins, interval na eerdere COVID-19-vaccinatie en over flacons en het gebruik van vaccins vindt u in de [uitvoeringsrichtlijn](#).

Ook is een [e-learning](#) voor uitvoerders beschikbaar. Kijk voor alle handelingen bij het klaarmaken van het vaccin in de werkinstructies van de uitvoeringsrichtlijn: [Werkinstructies klaarmaken vaccin | LCI richtlijnen \(rivm.nl\)](#)

Nazorg & bijwerkingen COVID-19-vaccinatie

Anafylactische reacties zijn uitermate zeldzaam, maar niet uit te sluiten. Observatie na vaccinatie gedurende minimaal 15 minuten wordt aanbevolen (zie [SmPC](#)).

Het is de verantwoordelijkheid van de uitvoerende organisatie om het advies van 15 minuten observatie na vaccinatie vorm te geven om snel hulp te bieden als er een ernstige reactie kort na vaccinatie optreedt.

Na de COVID-19-vaccinatie kunnen [bijwerkingen](#) optreden zoals pijn op de prikplek en je een paar dagen niet lekker voelen. Ook kunnen bijwerkingen ontstaan omdat een vaccinatie het afweersysteem van je lichaam aan het werk zet. Ze gaan meestal vanzelf weer over binnen drie dagen, maar kunnen wel vervelend zijn. Ernstige bijwerkingen treden bijna niet op.

Informatie kunt u hier vinden: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#). Ernstige of onverwachte bijwerkingen dienen gemeld te worden bij het Bijwerkingencentrum [Lareb](#). Zij monitoren voortdurend.

Stap 6: Registreren

Registreren

Het is verplicht de coronaprik te registreren in het medisch dossier van de bewoner. In verpleeghuizen is dit meestal het elektronisch patiënten (of cliënten) dossier (EPD/ECD) en in de gehandicaptenzorg wordt gebruik gemaakt van het elektronisch voorschrijfsysteem (EVS).

Aandachtspunten bij registratie

- Is het niet mogelijk om vanuit uw bronsysteem gegevens uit te wisselen met het RIVM? Dan dient u hiervoor de BRBA-app te gebruiken. Let op: de [BRBA-app](#) is alleen bedoeld voor

uitwisseling van gegevens met het RIVM en slaat geen data op. Daarmee is de BRBA-app geen bronsysteem. U dient daarom alsnog de coronaprik te registreren in het medisch dossier van de bewoner. Twijfelt u of uw bronsysteem gegevens kan doorleveren aan het RIVM? Neemt u dan contact op met de leverancier van uw systeem.

- Er hoeft geen vaccinatielabel toegepast te worden. Het RIVM labelt zelf in CIMS.

N.B. Als de bewoner de toestemming aanpast van wel naar geen toestemming of vice versa dan moet dit ook worden aangepast in het dossier.

4 Route B: Een maatwerkoplossing tussen regionale GGD en instelling

Wanneer de instelling geen eigen medische dienst heeft of in het geval van onvoorziene problematiek, dan kunt u contact opnemen met de regionale GGD om te kijken of er gezamenlijk tot een oplossing gekomen kan worden.

Wanneer wordt afgesproken dat de GGD de bewoners van de instelling komt vaccineren, treft de instelling de benodigde voorbereidingen voor het bezoek van het mobiele team van de GGD, zoals beschreven onder verantwoordelijkheden (zie bijlage 1).

5 Meer informatie

Meer informatie is te vinden op de [website](#) van het RIVM.

6 Bijlage 1 Verantwoordelijkheden instellingen zonder medische dienst waar de GGD vaccineert

Verantwoordelijkheden RIVM

- Beschikbaar stellen van uitnodigings- en informatiematerialen aan (koepelorganisaties en brancheverenigingen van) instellingen;
- Aanleveren van benodigde materialen aan de GGD (vaccins en toebehoren);
- Informeren van (koepelorganisaties en brancheverenigingen van) instellingen hoe men bewoners kan aanmelden voor de coronaprik.

Verantwoordelijkheden van de GGD

- De GGD heeft een eigen procesbeschrijving opgesteld voor het vaccineren (vaccinatievoorbereiding op locatie, personele capaciteit inclusief training, registratie);
- De artsen van de GGD zijn medebehandelaar;
- De GGD zorgt dat het personeel deskundig is om deze COVID-19-vaccinatie te kunnen toedienen;
- Na ontvangst van de materialen (vaccins en toebehoren), zorgt de GGD voor het beheer en gebruik conform de [Uitvoeringsrichtlijn](#);
- De communicatie naar instellingen over de planning en vaccinatiedatum;
- Het controleren van de contra-indicaties, de identiteit en de gezondheidsvragenlijst van de bewoners voorafgaand aan het vaccineren;
  - o Bij de identificatie van de bewoner wordt het legitimatiebewijs gecontroleerd. Na deze controle moet het type legitimatiebewijs- en documentnummer worden vastgelegd.
- Het controleren van het toestemmingsformulier;
- Het vaccineren van de bewoners die door de instellingen zijn aangemeld voor een coronaprik;
- De prikken organisatie (GGD) is verantwoordelijk dat hulp geboden kan worden als er een ernstige reactie kort na de vaccinatie optreedt;
- Het registreren van de coronaprik.

Verantwoordelijkheden instellingen

- Inventariseren welke bewoners binnen de doelgroep vallen en dus in aanmerking komen voor een coronaprik door de GGD;
- Bewoners informeren over de coronaprik en hen attenderen op de komst van de GGD;
- Op grond van de Wgbo, de artseneed en de gedragsregels voor artsen hebben artsen de plicht om voor hun bewoner te zorgen en hem/haar voor schade te behoeden. Instellingen kunnen op grond hiervan artsen van de bewoners in de instellingen raadplegen omtrent de coronaprik¹;
- Zoals bij voorgaande campagnes wordt informatie over de contra-indicaties en/of aandachtspunten opgevraagd.

¹[De Kwestie - Ontbrekende zorgvraag: Falende zorgplicht | medisch contact](#)

Dit is alleen nodig als de antwoorden op de gezondheidsvragenlijst van de GGD daar aanleiding toe geven. Daarbij heeft het de voorkeur, dat deze informatie binnen de instelling wordt ontvangen door een zorgprofessional op wie ook een beroepsgeheim rust;

- Het maken van een afspraak met de GGD over de priklocatie en -datum en het doorgeven van het aantal bewoners en persoonsgegevens voor de coronaprik;
- De instelling zorgt ervoor dat alle benodigde (medische) informatie over de bewoners beschikbaar is op de overeengekomen vaccinatie dag, het vooraf controleren van de contra-indicaties, de identiteit, toestemming vaccinatie, toestemming gegevens delen met het RIVM en de gezondheidsvragenlijst van de bewoners voorafgaand aan het vaccineren en een check of de bewoner op de dag van de coronaprik geen koorts heeft;
- Instellingen treffen benodigde voorbereidingen voor het bezoek van de GGD, zoals het organiseren van een veilige en efficiënt ingedeelde priklocatie en zorgen voor bewoner specifieke ondersteuning;
- Zorgdragen voor de aanwezigheid van het legitimatiebewijs van de bewoner. Het type legitimatiebewijs- en het documentnummer dienen namelijk door de GGD te worden vastgelegd;
- Als het aantal te vaccineren bewoners op locatie wijzigt, moet de instelling dit zo snel mogelijk doorgeven aan de GGD.

Toelichting de GGD als medebehandelaar (of een andere partij die de vaccinatie zal uitvoeren in bijvoorbeeld gemengde woonvormen)

De Wgbo spreekt van 'personen die rechtstreeks bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst zijn betrokken'. Deze personen worden ook wel 'medebehandelaar' genoemd. Conform de Wgbo geldt dat een arts patiëntgegevens mag uitwisselen met medebehandelaars zonder expliciete toestemming van de bewoner. Op grond van zogenaamde 'veronderstelde toestemming' mogen zij relevante informatie van de behandelend arts ontvangen.

De voorwaarde die bepaalt of men kan spreken over medebehandelaar, is of diegene op enigerlei wijze betrokken is bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst. In het algemeen geldt dat een assistente, verpleegkundige en leden van een behandelteam te duiden zijn als medebehandelaar. Maar ook een patholoog die op verzoek van de behandelend arts weefsel van een bewoner beoordeelt, wordt als medebehandelaar betiteld.

Op basis van deze context geldt dat het op verzoek van de behandelend arts (huisarts) doen zetten van een vaccinatie te beschouwen is als een behandeling die past binnen de uitvoering van de behandelingsovereenkomst. De behandelend arts voert een selectie van de geïndiceerde doelgroepen uit en bepaalt aansluitend welke bewoners in aanmerking komen voor een coronaprik. Daarbij geldt dat het de verantwoordelijk van de behandelend arts is de contra-indicaties te beoordelen.

Pas als dat heeft plaatsgevonden, zal op verzoek van de behandelend arts een arts van de GGD de coronaprik zetten. Dat deze arts in dienst is van de GGD doet hier geen afbreuk aan.

Bovenstaande betekent overigens niet dat de medebehandelaar vrijgesteld is van zijn plichten. Zo geldt dat de medebehandelaar een eigen informatieplicht heeft richting de bewoner.

Op basis van het bovenstaande is de conclusie dat ook artsen van een particuliere organisatie onder omstandigheden beschouwd kunnen worden als medebehandelaar. Concreet betekent dit dat de arts van de GGD, die op verzoek van de behandelend arts de coronaprik zet, te beschouwen is als medebehandelaar. Maar deze arts moet zich er wel zelf van overtuigen dat de vaccinatie op dat moment gegeven kan worden.